

TEÄGGTÕÕZZ PUÄZZTÄÄL PUE'RMÕSSÂN – PUÄZZ- DA LUÂTTJIE'LLEMVUE'JJI RAAJÂSTUÄRJJÕÕZZ

Puäzzekonomia da luättjie'llemvue'jji tuärjjõõzz ve'kke ooudäs da tuõ'll'je tääli puu'tt'tõs- da jälstemjeällmõõžžid. Puäzzekonomiavue'kkne'kken vuäitak vuäžžeed tuärjjõõzz puäzzekonomiast tarbbsõs investâsttmõõžžid, kook lââ'zzte viõkkšõs-vuõd, pue'ree šlaaj le'be hiälpte šiõttlõõvmmõõžžid odd jie'llem-âârmõõžžid. Vuäitak vuäžžeed še jälstempõrttraajjâmtuärjjõõzz, kââ'tt pue'rad puäzz- le'be luättjie'llemvue'kktääl jälstemjeällmõõžžid. Privaatt jie'llemvue'kkni'kki lââ'ssen paalgâskââ'dd vuei'tte vuäžžeed tuärjjõõzz investâsttmõõžžid da ääidai kuddân âânmõ'šše.

Investâsttmõõžž da jälstempõrttraajjmõõš

Vuäitak vuäžžeed puäzzekonomia da luättjie'llemvue'jji investâsttmõõžž, jõs:

- leäk 18–64-ekksaž
- tu'st lij ri'jtteei ämmat-täidd
- jälstak puäzzhâiddamvuu'dest
- eeggaž puätti jee'res gu puäzzekonomiast le'be luättjie'llemvue'jjin liâ vuälla 40 000 eu'rred (jõs vuäžžääk tuärjjõõzz õdutsââ'jest pie'llkuei'min, eeggaž puätti jee'res gu puäzzekonomiast le'be luättjie'llemvue'jjin liâ õhtte'žze vuälla 60 000 eu'rred)

- vuäžžak le'be puädak vuäžžad vuei'vv-vue'kkes pi'rëggummuž puäzzekonomiast le'be luättjie'llemvue'jjin le'be
- vuämstak uu'ccmõsân 80 jie'llempuõccu le'be
- eeggaž puätti luättjie'llemvue'jjest liâ uu'ccmõsân 8500 eu'rred.

Jõs leäk tiuddâm 60 ee'jj, jiõk vuei't vuäžžad tuärjjõõzz jälstempõrt raajjmõ'šše, šuu'reem diõtt le'be vuädteevvmõ'šše.

Vuäitak vuäžžad tuärjjõõzz moottorkeâlk investâsttmõ'šše koolm ee'jj kõõskin, jõs leäk tuejjääm juõ'kk koummân puäzzhâiddamee'kken 45 paalgâskââ'dd halltõõzz priimmâm tuejjpeei'v.

Vuäitak vuäžžad tuärjjõõzz moottorpie'kki investâsttmõõžžid neellj ee'jj kõõskin, jõs leäk tuejjääm juõ'kk neellj puäzzhâiddamee'kken 30 paalgâskââ'dd halltõõzz priimmâm tuejjpeei'v. Paalgâskââ'dd priimmâm tuejjpeei'v liâ še ââ'lbi veä'kkvuõttprosee'nt mäinnan.

Jeä'l alttâd investâsttmõõžž õu'ddel gu leäk vuäžžam JTP-kõõskõõžžast meärrõõzz tuärjjõõzz miõttmõõžžast.

Nuõri jie'llemvue'kknii'kki tuärjjõõzz

Vuaitak vuäzžak nuõr jie'llemvue'kknee'kk alltõstuärjjõõzz, jõs leäk vuälla 41-ekksaž da äälgak vuõssmõs vuâra täälâst puäzžekonomiâst va'stteei jie'llemvue'kkne'kken. Tu'st älgg lee'd ri'jtteei siltummuš, što vuaitak vuäzžad alltõstuärjjõõzz. Vuaitak allteed täällânnmõõžž tá'lles jiijjad vasttõõzzin, gu alltõstuärjeemoocmõš lij puättam Lappi JTP-kõõskõ'sse kiõtt'tõõllâm vuälla.

Vuaitak vuäzžad investâ'sttemtuärjjõõzz puõccui da luättvuejjamneävvi ha'ñkkummša, jõs:

- leäk vuälla 40-ekksaž
- vuämstak 50–79 jie'llempuõccu
- õõnnõõđak tuejjeed 60 paalgâskââ'dd priimmâm tuejjepei'v koolm puäzžhâiddamee'jj poddân.

Paalgâskoo'ddi tuärjjõõzz

Paalgâskââ'dd vuäitt vuäzžeed investâ'sttemtuärjjõõzz da paalgâskââ'dd ääidai kuddân ââ'nnemtuärjjõõzz, jõs tõt teaudd puäzžhâiddamlââ'jjest tõõzz pijjum õudldõõzz. Paalgâskââ'dd vuäitt allteed investâsttmõõžž tõn mâñña, gu JTP-kõõskõs lij tuejjääm meärrõõzz tuärjjõõzzâst.

Paalgâskoo'ddi ääidai kuddân ââ'nneminvestâsttmõõžž vuäitt kuuitâg allteed tõn mâñña, gu oocmõš lij puättam kiõtt'tõõllâm vuälla. Lââ'ssen paalgâskââ'dd vuäitt allteed investâ'sttemraajmõõžž õu'ddel oocmõõžž kiõtt'tõõllâm vuälla pue'ttem, jõs raajmõš lij päkk allteed, što muärjam ääid vuäzžât ko'rvveem le'be järssa gu puäzžekonomia vue'kknekka šõddâm skâädaid cõggâd. Tâin šõddmõõžžin tuärjjõsoocmõš älgg kuuitâg tuejjeed tá'lles, gu tõt lij vuei'tlvaž.

Tu'tkõõteäggõtõs

Luâdla persoon, privatt- da õõlmâsvuõiggâdvuõđlaž õutstõõzz da foond vuei'tte vuäzžeed tu'tkõõteäggõtõõzz. Jeä'l alltâd tuärjuum tuâimid õu'ddel gu leäk vuäzžam JTP-kõõskõõzzâst meärrõõzz.

Jäärnaaktuâimmjemplan

Jõs vuäzžääk alltõstuärjjõõzz le'be investâ'sttemtuärjjõõzz, kââ'tt âânn se'st lâäin, JTP-kõõskõs ouddlâstt, što čuä'jtak jäärnaaktuâimmjemplan oocmõõžž mie'lddõssân.

Jäärnaaktuâimmjemplan âânn se'st puõ'tti teäidid:

- ââ'kk, a'rvvõs ämmat-tääidast da teäđ põõšši jâlstepmäi'kest
- a'rvvõs tääl tuâimmjummušest da jie'llemvue'jj vue'kkâttmõõžžâst da arvlõs tuâimmjummuš riiskin
- tääl vaaldšummuž da rajjâz kuõskki teäđ, paalgâskââ'dd, koozz kuulak, tuâimmjummuž tuâjjtâ'ttemvuõtt, tääl puu't'temvuõđlaž vää'rkõsvuõtt da tõn änn'jõõvmmõš tuärjjei tuâimmjummuša, puõccui da jee'res puu't'tõsjie'llji jie'llimeä'r da puhtõsmeä'r da luättjie'llemvuâkka õhtteei jie'llemvue'kktuâimmjummuž kuõskki teäđ

- teäđ tääl tuâimmjummuž ooudâs viikkmõõžžâst da ooudâsviikkmõõžž täävtõõzzin da vuei'vvouddsi markknâ'sttemvuei'ttmõõžžin
- obb tääl mä'hssemvaalmâšvuõttplan, kââ'tt âânn se'st puäzž- da luättjie'llemvue'jj puätti, jee'res jiijjad tiännâz da tuu da pie'llkuei'mmad eeggaž obbpuätti
- teäđ jee'res tuâim raajmõõžž mie'ldd tarbbsõs aa'sšin da vaikkõõzzin tääl puu't'temjeällmõõžžid tuejpirrõõzz, luättree'ggesvuõdi keäll'jeei âânnmõõžž le'be jie'llji puârastpi'rõgõem mie'ldd.

Raaj jäärnaaktuâimmjemplan laaskâlm vuäzžeeeme'e'jj oulddee e'e'jj, vuäzžeeeme'e'jj da uu'ccmõsân viid vuäzžeeeme'e'jj puõ'tti e'e'jj vue'zzest. Čuä'jet oulddâ'sttem vuâd da teättkääiv planâst. Vuâmmâš planâst tu'nne vuei'tlvânji miõtteei alltõs- da investâ'sttemtuärjjõõzz mie'rr tõin e'e'jjin, koin veä'kkvuõđ mäâu'set.

Vuäzžâd tuärjjõõzz

Tue'jjed oocmõõžž liâdglanji Hyrrâ-kääzzkõõzzâst: www.mavi.fi/hyrra

Vuaitak vuäzžeed tuärjjõõzzid še toointee'l põ'mmai Lappi JTP-kõõskõ'sse. Nuõr jie'llemvue'kknee'kk alltõstuärjjõõzz vuäitt vuäzžeed põ'mmjîn 3549, investâ'sttemtuärjjõõzz põ'mmjîn 3561, kreditt-lâppõõzz põ'mmjîn 3549L da valdiastannmõõžž põ'mmjîn 3562.

Nuõr jie'llemvue'kknee'kk alltõstuärjjõõzz, jie'llemvue'kknee'kk investâ'sttemtuärjjõõzz, jâlstepõrrtraajjâm tuärjjõõzz da paalgâskââ'dd investâ'sttemtuärjjõõzz vuäitt vuäzžeed čõõđ ääi'j. ELY-kõõskõs tuejjad meärrõõzzid oocmõõžžin tuärjjõspooddi mie'ldd, kook liâ:

- 16.1.–15.4.
- 16.4.–15.6.
- 16.6.–15.9.
- 16.9.–15.1.

Jee'res tuärjjõõzzid vuäitt vuäzžeed piirree'jji puõ'ttinalla:

- paalgâskââ'dd ääidai kuddân ââ'nnemtuärjjõõzz mââimõõzzâst 15.1.
- tu'tkõõteäggõtõõzz mââimõõzzâst 31.3.
- jiijjasnallšee'm ouddõõzz mââimõõzzâst 31.12.

TUÄRJJÕÕZZ MIE'RR TUÄRJJEEMPAAI'KI MIE'LDD

Jie'llemvue'kknee'kk investâ'sttemtuärjjos

Tuärjeempäi'kk	Valdialäinn	Veä'kkvuott
	Prosee'nt primmeei kuulin	Prosee'nt primmeei kuulin
Puõccui ha'ŋkkummuš		
Nuõrtsää'mvuu'dest	60	35
Jee'res puäz3hâiddamvuu'dest	60	-
Jee'res puäz3hâiddamvuu'dest, gu 0033jest liä uu'cmõsân 50 jie'llempuõccu da tuejjepei'vid kuõskki mäain teäuddje*	60	20**
Moottorkeälk		
Puäz3hâiddamvuu'dest	-	20
Puäz3hâiddamvuu'dest, gu tuejjepei'vid kuõskki mäain teäuddje***	-	35
Puäz3hâiddamvuu'dest, gu 0033jest liä uu'cmõsân 50 jie'llempuõccu da tuejjepei'vid kuõskki mäain teäuddje*	-	40
Moottorpie'kki		
Puäz3hâiddamvuu'dest	-	20
Puäz3hâiddamvuu'dest, gu tuejjepei'vid kuõskki mäain teäuddje****	-	35
Puäz3hâiddamvuu'dest, gu 0033jest liä uu'cmõsân 50 jie'llempuõccu da tuejjepei'vid kuõskki mäain teäuddje *	-	40
Jee'res pää'dtä'vver		
Nuõrtsää'mvuu'dest	50	40
Jee'res puäz3hâiddamvuu'dest	60	-
Puu't'tõsraajõõzz		
Nuõrtsää'mvuu'dest	40	50
Jee'res puäz3hâiddamvuu'dest	60	-
Puu't'temvuõdlaž čuäggas-, čää'cchuõll- da liädggteminvestâsttmõš, kää'tt ij siskkjõõvv raajõõzz kuulid		
Nuõrtsää'mvuu'dest	50	40
Jee'res ä'rnn	60	-
Tuejjeäddassâmpõõrt, luättjie'llemvue'kkvuu'dest tääl äälgbeä'lnn		
Vuäddteevmõš da šuu'reem	60	-
Oddraajmõš	60	20

*Oocci čõnnâatt tuejjeed 60 paalgâskää'dd priimmâm tuejjepei'v koolm puäz3hâiddamee'jj poodd.

**Veä'kkvuõd miõttât pâi tõi puõccui ha'ŋkkummuša, koid ha'ŋkkee'l 0033i puäz3mie'r lãssân 80 jie'llempuõccja.

*** Oocci lij tuejjeäm koolm puäz3hâiddamee'jj poodd uu'cmõsân 45 paalgâskää'dd priimmâm tuejjepei'v.

**** Oocci lij tuejjeäm neellj puäz3hâiddamee'jj poodd uu'cmõsân 30 paalgâskää'dd priimmâm tuejjepei'v.

Luättjie'llemvue'kknee'kk jãlstempõrttraajjãmtuärjjoõzz

Vuäddteevmõš da šuu'reem luättjie'llemvue'kkvuu'dest	60	20
Oddraajõs luättjie'llemvue'kkvuu'dest	70	10
Oddraajõs, vuäddteevmõš da šuu'reem jee'res puäz3hâiddamvuu'dest	80	-

Paalgâskää'dd investâ'sttemtuärjjos ¹⁾

Paalgâs-, suõjj- da tuejjeäid	-	70
Pikalõs-, cõgg, meärkkam- da poortemäid	-	60
Puäz3ã'httempäi'k vuäddteevmõš, tuejjeädd aassâmpõõrt raajjãminvestâsttmõš, pikalõsaidu le'be puäz3ã'httempäikka jãã'dteei čuäggas	-	50
Tuejjeädd aassâmpõõrt	-	50
Luättvuejjeämneävv, jãã'dtemneävv, teättriãšmõõžž da -aparaatt da jee'res va'stteei pää'dtä'vver	-	40

Va'lljeem-mõõntõõllmõõš

Alttõstuärjjõõzäst täärkes miärktõs lij jäärnaktuaimmjemplaanin, koon vuädald JTP-kõõskõs ärvtääll tääl lekvuõd vuei'ttmõõžid. Jäärnaktuaimmjemplaanin čuä'jtak, mä'htt puädak oou'deed tääl. Tu'st älgg čõnnõõttäd jäärnaktuaimmjemplaans-tad čuä'jtem tuaimid. Täälad šädd õsttäd mie'rääi'jest tuärjjõõz mäinnan äärrai uu'ccmõsän 80 jie'llempuõccu jeällmie'r da uu'ccmõsän 8500 eeu'r eeggaž obpuätti.

Jõs tuärjjõõz miõttmõ'sše čuä'jtum vää'r jiä ri'jttei puki tuärjjõõz mäain tiuddee investâsttmõõžzi tuärjjummša, ää'net va'lljeem-mõõntõõllmõõžž.

Jälstempõrttraajjâminvestâsttmõõžžin priorisää'stet vuädteev-vamvuälâž täälaid da täälaid, koin liä pue'rmõõz oudldõõz kanntei tuaimmjumša da koid jälstemjeällmõõžž pue'rum-muš lij tääl lekvuõd mie'ldd täärkmõš.

Jee'res investâsttmõõžžin teä'ddeet investâsttmõõžžid, kook pue'ree ekonoomläž tuaimmjemõudldõõžžid da õõu'dee tuejj-staanvuõd, tuejast vuei'ttmõõžž, jie'llji puärastpi'rğgeem le'be energia viõkkšõs äükkummuž.

Di še jälstempõrttraajjmõõžžäst gu jee'res investâsttmõõžžin teäddõssän liä še oozzi, kooi tääll lij sää'm- le'be nuõrtsää'm-vuu'dest.

Tuärjjõõz meär

Raajjâminvestâsttmõõžžin tuärjjõõz mie'r lij päi uu'ccmõsän pä'jjel 1000 eu'fred. Tõn uu'ccab investâsttmõ'sše ELY-kõõskõs ij miõtt tuärjjõõz. Jee'res tuaimin vastteei mie'r lij 500 eu'fred.

Vuäitak vuäžžad alttõstuärjjõõz õhtse'žze 50 000 eu'fred, ko'st veä'kkvuõtt lij 25 000 eu'fred da valdianläinna õhtteei tuärjjõõz di väärrserdd-piidte'mesvuõd mie'r 25 000. Vuäitak vuäžžad valdialäain jäänmõsän 80 % primum ha'ñkķeemhää'ddest da kuuitäg jäänmõsän 100 000 eu'fred.

Lää'ssteäđ internee'ttest

www.ely-keskus.fi/lappi
www.mavi.fi/hyrra

Vää'ld õhttvuõđ

Tuärjjõõzzi vuäžžeem pirr vuä'pste
Lappi JTP-kõõskõs: www.ely-keskus.fi/lappi
Paalgâskää'dd õhttõõz vuä'pstei: www.paliskunnat.fi

